

A NÜRNBERGI PER VÁDBESZÉDEI

Budapest, Szikra 1955. 198 oldal.

A világ dolgozó milliói már hosszú idő óta igyekeznek kikényszeríteni, hogy az államok kormányai a lehetőségekhez képest korlátozzák a háborúk borzalmaikat. A második világháború alatt a fasiszta barbárok felrúgtak minden etikai és nemzetközi szerződésbe foglalt szabályt s esztelen és szörnyű pusztításokkal a civilizáció legkiemelkedőbb eredményeit veszélyeztették. A háborút a fegyveres erők vívták, de cselekményeiknek elrendelői és végrehajtói egyes személyek voltak, akiknek felelősséget kellett vállalniuk az állam nevében és annak megbízásából végrehajtott tetteikért.

Az emberiség százmillióinak követelését fejezte ki a Szovjetunió, midőn ragaszkodott ahhoz, hogy a világháború során elkövetett szörnyű bűntettekért felelős személyeket állítsák bíróság elé. A Szovjetunió, az Egyesült Államok és Nagy-Britannia már 1943. október 30-i deklarációjukban ünnepélyesen figyelmeztették a „hitlerista hunokat” az elkerülhetetlen megtorlásra, 1945. június 5-i deklarációjukban pedig Franciaországgal együtt hitet tettek elhatározásuk mellett, hogy a bűnösöket kérlelhetetlenül átadják az igazságszolgáltatásnak. 1945. augusztus 8-án a négy szövetséges nagyhatalom Londonban egyezményt írt alá „a tengely európai háborús főbűnöseinek üldözése és megbüntetése” tárgyában.

A londoni egyezmény nagy jelentősége az, hogy első ízben hoztak létre olyan nemzetközi bíróságot, mely hivatva volt ítéletet mondani a nemzetközi jog rendelkezéseinek megsértésével elkövetett bűncselekmények legfőbb részesei ellen.

A háborús főbűnösöket a londoni egyezmény alapján létrehozott Nemzetközi Katonai Bíróság elé állították, amely a megegyezéssel elfogadott Szabályzat elvei szerint működött. A bíróság a négy szövetséges nagyhatalom által kiküldött bírákból állt. A nürnbergi Nemzetközi Katonai Bíróság Szabályzata, mely a védelem szabadságát és jogait a legteljesebb mértékben biztosította, három csoportra osztotta azokat a bűncselekményeket, amelyeknek elkövetőit üldözte:

1. „Béke elleni bűncselekmények.” (Támadó, azaz nemzetközi szerződésekbe és megegyezésekbe ütköző háború előkészítése, kirobbantása, valamint az erre irányuló szövetkezés.)

2. „Háborús bűncselekmények.“ (A hadviselés törvényeinek, szokásainak és az erre vonatkozó nemzetközi egyezményeknek a megsértése.)

3. „Az emberiség elleni bűncselekmények.“ (A polgári lakosság lemeszárlása, rabszolgasorsra vetése, deportálása, faji vagy politikai okokból történt üldözése, stb.)

A Nemzetközi Katonai Bíróságnak azonban nemcsak a náci háborús főbűnösök ügyében kellett ítéletet hoznia, hanem működési Szabályzata előírásai szerint döntenie kellett a felett is, hogy azok a szervezetek vagy csoportok, amelyekhez valamely vádlott tartozott, egészükben is bűnösöknek tekintendők-e? A bíróság a bizonyítékok alapján bűnösnek nyilvánította a náci párt vezetőségét, a Gestapót, a pártvédő osztagokat, stb; ezek tagjai ellen minden országban automatikusan meg lehetett indítani az eljárást. A nürnbergi per folyamán több ezer írásbeli és száznál több szóbeli tanúvallomást hallgattak meg s a hónapokig tartó bizonyító eljárás után a bíróság tizenkét vádlottat kötélt általi halálra, három életfogytiglani fegyházra, négyet pedig hosszú fegyházbüntetésre ítélte.

Betelt a népek igazságszolgáltatása és ítéletet mondtak, a történelemben először, a bűnös háború kirobbantói és folytatói, az emberiség ádáz ellenségei felett.

Ennek a nagyjelentőségű pernek a vádbeszédeit adta ki most egy kötetben a Szikra Könyvkiadó. Amikor e könyvet lapozzuk, szemünk előtt sorra elevenednek meg az elmúlt világháború lelkiismeretlen és bűnös kirobbantóinak gatzettei. Elénk tárul, hogy a náci párt vezetői már uralomrajutásuk percében, sőt már azt megelőzően, a háború előkészítésén dolgoztak. Vétkes uralmuk első pillanatától ádáz és embertelen módon üldözték azokat az erőket, melyek galád terveik útját állhatták volna.

A négy nagyhatalom főügyészeinek vádiratai általában a már említett hármas csoportosításban tárják fel a náci gonosztevők bűneit.

Az agresszív háború ideológiai előkészítését a náci párt vezetői már korán megkezdték. „Az új urak rétegét“ akarták megteremteni, amely nem ismeri a „sajnálkozás erkölcsé“-t, amely elég erős, hogy hatalmát megvédje a „nagy tömegek fölött“. Azt hirdették, hogy a győztestől nem kérnek számon semmit, tehát gond nélkül rúghatják fel a megkötött nemzetközi szerződéseket és hajtják végre vadállati ösztöneik diktálta terveiket. Egymás után szegték meg ünnepélyesen vállalt nemzetközi kötelezettségeiket. Már azzal, hogy tudatosan agresszív háborúra készültek, megsértették a Briand-Kellog-paktumot — melyet, mint a vádbeszédek egyöntetűen hangoztatták, a modern nemzetközi jog egyik alkotóelemének kell tekinteni — és melynek aláírói, Németország is, ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy a nemzetközi konfliktusok megoldási eszközei közül számúzik a háborút. A nemzetközi szerződések megkötésével azt a célt kívánták elérni — miként ezt Hartley Schawcross, Nagy-Britannia főügyésze hangoztatta —, hogy a kiszemelt áldozatot hamis biztonságérzetbe ringassák. „Ez fokozatosan annyira sémává lett, hogy

ha Ribbentropp vádolt valamelyik államnak azt ajánlotta, kössön meg-nemtámadási szerződést Németországgal, az majdnem mindig azt je-lentette, hogy Németország meg akarja támadni az illető államot.“ A fasiszta Németország vezetői az Ausztriával kötött szerződést arcát-lanul megszegve 1938-ban fegyverrel kényszerítették ki az Anschlusst. Néhány hónappal korábban tett ígéretük ellenére, megszüntették Cseh-szlovákia állami önállóságát. A locarno-i egyezmény megsértésével köve-teléseket támasztottak Lengyelországgal szemben, majd hadüzenet nél-kül megtámadták. Semmibe vették más országok semlegességét és a semlegességi jogok megsértésével, békés szándékaik ünnepélyes és is-mételt kinyilatkoztatásai ellenére, orvul lerohanták Dániát és Norvé-giát, Hollandiát és Luxemburgot, majd betörték Jugoszláviába és Gö-rögországba is. A Szovjetunióval kötött megnemtámadási egyezményi, melynek megszegésére — az okmányok bizonyága szerint — aláírása pillanatától készültek, hitszegő módon megsértve, hadüzenet nélkül szovjet földre rontottak. A náci vezetők az agresszív háborúban nem voltak egyedül, mert szövetségest kerestek és találtak a fasiszta Olasz-ország és az imperialista Japán kormányköreiből, akikkel szövetkezve robbantották ki és harcolták végig bűnös, pusztító háborújukat.

„Miután a fasiszta Németország hitszegő támadást készített elő és hajtott végre a szabadságszerető népek ellen — mondotta R. A. Ru-gyenko, a Szovjetunió főügyésze — a háborút a militarizált banditizmus rendszerévé változtatták.“

A náci gonosztevők semmibe vették a háború szabályait rögzítő nemzetközi egyezményeket. Alávaló módon kegyetlenkedtek a szövet-séges hatalmak hadifoglyaival, agyonlőtték vagy a lakosság legaljasabb elemeit bízatták arra, hogy koncolják fel őket. R. A. Rugyenko okmá-nyokkal bizonyította be, hogy „a Vörös Hadsereg katonáival és tiszt-jeivel szemben elkövetett bestialitások nem véletlen esetek“, hanem szándékosan kitervelt gonosztettek cinikus végrehajtását jelentették. R. H. Jackson, az Egyesült Államok főügyésze is hangsúlyozta, hogy „az ellenséggel való kegyetlen bánásmód náci módszerei az Oroszország elleni háborúban érték el csúcspontjukat.“ A szovjet hadifoglyokat nem a hadsereg, hanem a Gestapo és az SS ellenőrzése alá helyezték. A „táborokban“ télen-nyáron szabad ég alatt tartották őket, élelmük-ről nem gondoskodtak, orvosi ellátást nem nyújtottak nekik. Az ily módon megszervezett „természetes“ halandóságot azonban nem tartot-ták elegendőnek: a táborokban gyűjtött szovjet hadifoglyok tízezreit végezték ki. R. A. Rugyenko számos okmánnyal bizonyította ezt; így pl. „a vinnyicai táborban az úgynevezett „szürés“ után mindössze 25 „gyanús“ személy maradt“.

Az elvetemült gonosztevők szándékos kegyetlenséggel, a kultúra és civilizáció ellenségeihez méltó módon rombolták le a védtelen városokat és falvakat és tették pusztasággá a meghódított területeket. R. A. Rugyenko több olyan okmányt tárt a bíróság elé, amelyben a

náci bűnözők „tudományos“ alapossággal dolgozták ki a pusztítás módszerét. Az egyik okmány pl. hangsúlyozza, hogy a „Führer elhatározta, hogy Pétervárat eltörli a Föld színéről...”, de parancsot adott Jodl Moszkva elpusztítására is. François de Menthon, Franciaország főügyésze vádbeszédében idézte egy náci katonatiszt naplóját Oradour-sur-Glane elpusztításáról: „Oradour egész férfilakosságát agyonlőttük. A nők és gyermekek a templomba menekültek. A templomot felgyújtottuk.“ — írja le a napló a védtelen lakosság, asszonyok és gyermekek elleni dicső „hadműveletet.“

A fasiszták letaroltak, elraboltak mindent, ahová lábukat betették. R. H. Jackson vádbeszédében kifejtette, hogy „a szóbanforgó rablást nem lehet a csapatok fegyelmezettségével, vagy egyszerűen az emberi természet gyengeségével magyarázni. A németek megszervezték, jóelőre megtervezték, elrendezték és törvényesítették a rablást is, úgy, ahogy általában mindent megszervezték; majd gondosan összeállított beszámolót írtak, hogy bebizonyítsák: íme az adott körülmények között mindent elkövettek, a rablás legalaposabb végrehajtása érdekében.“

1943 április 7-ig 2775 láda műkincset raboltak el és szállítottak Németországba a megszállt területekről. Csak a Franciaországból elrabolt fizetési eszközök összege 745 milliárd frankot tett ki. R. A. Ruggenken bebizonyította, hogy a náci rablási düh a szovjet területeken érte el a felsőfokát. „A támadó német csapatokkal nyomultak előre a hadsereg gazdasági osztályának csapatai, amelyeknek az volt a feladatuk, hogy összeírják a gabonakészleteket, jószágot, tüzelőanyagot és egyéb vagyontárgyakat.“ Rosenberg kijelentette 1942. augusztusában: „Munkánk az a célja, hogy az ukránok Németország számára dolgozzanak, és nem azért vagyunk itt, hogy ezt a népet boldogítsuk. Ukrajna megadhatja nekünk azt, amiben Németország szűkölködik. Ezt a célt el kell érniük, tekintet nélkül a veszteségre“. E cél érdekében vandál pusztítást vittek végbe a Szovjetunió megszállt területein, ahol rövidesen, a náci hivatalos szervek jelentése szerint is, éhhalál fenyegette a népet, mert az élelmiszerfejadagokat oly alacsonyra szabták, „hogy még a létfenntartásra sem elegendők és csak egy rövid időre biztosítják a minimális táplálékot“ — olvasható a Rosenberg-minisztérium jelentésében.

A náci vadállati kegyetlenségének legaljasabb tettei közé tartozik a békés polgárok százezreinek és millióinak legyilkolása. Nyomban Hitler uralomrajutása után megszervezték a buchenwaldi, majd 1934-ben a dachau koncentrációs táborokat, ahol eleinte a német nép legjobbjait pusztították el tervszerűen. E táborokat követték az auswitzi, majd a lettországi, bjeloruszsziai, ukránjai haláltáborok, ahová elhurcolták Európa lakosságának százezreit. E táborokban hajtották végre a meghódított és rabigába hajtott népek legjobb, legöntudatosabb elemeinek fizikai felszámolását. Jól jellemzik a fasiszta terveket Bormann feljegyzései: „Meg kell semmisíteni a lengyel értelmiség minden

képviselőjét...“ E haláltáborok borzalmairól, százezrek gázkamrákban történt kivégzéséről, élő embereken, vadállati kegyetlenséggel végzett „tudományos“ kísérletekről, melyeket a vácíratok is felsorolnak, már sokat hallottunk és olvastunk azóta. Több ezer volt auswitzi fogoly felhívása a nemzetközi közvéleményhez pl. ismertette, hogy „az 1500 főnyi transzportokból átlagosan 1200—1300 rögtön gázkamrákba került.“ François de Menthon megkísérelte, hogy adatokat hozzon a nyugati országokból elhurcolt férfiak és nők számáról. Ekkor még megközelítő pontosságú adatok sem álltak rendelkezésre, de a francia fővádó bebizonyította, hogy a legalább 250.000 francia deportált közül csak mintegy 35.000 tért vissza a náci haláltáborokból. A varsói gettó elleni „hadművelet“ során, mint Stoop SS-tábornok jelentéséből kiténik, a Waffen-SS csapatok 56.065 embert „fogtak el“ és végeztek ki. A szovjet néppel szemben alkalmazott „tisztogatási“, „szűrés“, stb. rendszabályokra külön parancsokat adtak ki. R. A. Rugyenko a Rendkívüli Állami Bizottság vizsgálatai alapján kimutatta, hogy többszázezer szovjet állampolgárt gyilkoltak meg e táborokban és egyedül a lisznyeci erdőben a hitleristák 200.000 embert löttek agyon.

A deportáltakon kívül a náci többmillió férfit, nőt és gyermeket hurcoltak el rabszolgamunkára. Különösen sok volt a Szovjetunióból „toborzott“ munkások száma. 1942-ben Hitler utasítást adott, hogy „a rendkívül elfoglalt német parasztnők hatékony tehermentesítése érdekében 400.000—500.000 válogatott, egészséges, erős lányt“ szállítsanak Németországba a „keleti területekről.“ Sauckel feljegyzései szerint tervbevétték, hogy a továbbiakban a „keleti“ munkások millióit fogják elhurcolni. A „toborzás“-okon összeterezt embereket vagonokba zárva, kiéheztetve szállították el és a legnehezebb munkára fogták őket. R. H. Jackson és François de Menthon is bőven tárgyalták beszédükben a náci rabszolgamunka rendszerét. Lengyelországból pl. 1.800.000 munkást „küldtek“ Németországba. Összefogdosták a 10—14 év közötti orosz gyermekeket is; erre Rosenberg adott parancsot: „A komandónak továbbá az a megbízatása, hogy használható 10—14 éves fiatalokat szállítson a birodalomba... A Führer kívánsága, hogy ez a tevékenység még inkább fokozódjék.“ François de Menthon pontos számadatokat hozott fel a Németországba deportált nyugateurópai munkásokról és bebizonyította a náci vezetők beismerése alapján, hogy Németországban 1944. március elején „ötmillió külföldi munkás tartózkodott s ezek közül 20.000 ember jelentkezett ténylegesen önként.“ Ehhez járultak azok, akik saját országukban dolgoztak Németország szükségleteire, ezek száma már 1942-ben 330.000 volt.

Az elhurcolt munkások helyzete leírhatatlan; a nehéz munka, a súlyos létfeltételek tízezzrel vitték őket a halálba. A hitleristák parancsot adtak arra, hogy az elhurcolt munkásokat úgy kell élelmezni, olyan bánásmódot kell velük tanúsítani, „hogy az maximális kizsákmányolásuk mellett a legkevesebbe kerüljön.“ A megszállt országok

lakosságának, főként ifjúságának elhurcolásával a nácik termelési terveik teljesítése mellett Európa germanizálásának tervét akarták szolgálni. „Germanizálni vagy megsemmisíteni — ez volt a program” — mondotta R. H. Jackson. Bizonyította ezt a tervet R. A. Rugyenko is, idézve egy 1942 szeptemberében tartott értekezlet jegyzőkönyvét: „3. A Führer akarata szerint 100 év múlva 250 millió németül beszélő embernek kell élnie Európában“. A náci vezéreket ilyen és ehhez hasonló agyremek is sarkallták gonoszterveik elkövetésében.

A vádiratok és beszédek egymás után bizonyították be azt, hogy a hitleristák milyen bűnöket követtek el a civilizáció, a szabadságszerető népek és az egész emberiség ellen. A náci csizma el akarta taposni a világ kultúrájának eddigi eredményét, hogy a német nép barbarizálásával minden más népet a náci gonosztevők és cinkosaik, az olasz és japán fasiszták rabságába hajtsanak. A szövetséges hatalmak, elsősorban a Szovjetunió hadserege azonban megakadályozta ez őrlt tervek végrehajtását.

A szabadságszerető népek nagy győzelme volt a nagyjelentőségű per lefolytatása. Ismeretes tény, hogy egyes nyugati körök eleinte mennyire húzódoztak a per gondolatától és tiltakoztak a háborús bűnösök elítélésére ellen. Már a per megkezdése előtt és lefolytatása alatt a nyugati burzsoáziának a német fasiszta vezetőkkel rokonszenvező csoportja a jogászok zömét sorakoztatták fel, akik apologetikus érveléssel igyekeztek bizonygatni a per jogi képtelenségét. Erre mutat az, hogy mindegyik fővádoló beszédében külön részt szentelt a kérdéseknek és bebizonyította, hogy jogilag nemcsak megengedhető, hanem kötelező is az eljárás lefolytatása. Bár az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország főügyészei is ezt a nézetet képviselték, a háborús bűnös náci vezérek mentése már abban megnyilvánult, hogy pl. Hest a bíróság nem ítélte halálra és három vádlottat, köztük a fasiszta Németország sajtófőnökét és a Birodalmi Bank elnökét, a Nemzetközi Katonai Bíróság felmentette az ellenük emelt vádak alól.

Az imperialista országok egyes körei mikor az első ítéletek meghozatalával kielégítették azt a követelést, mely a háborús bűnösök megbüntetésére irányult, igyekeztek elfeledtetni, majd később megtagadni a nürnbergi pert. Meggyőzően bizonyítja ilyen szándékukat a kötethez írt előszó. Kitérően jellemzi ezt a politikát R. H. Jackson, aki 1946-ban a tárgyalás során, mint az Egyesült Államok főügyésze, még amellettszállt síkra, hogy a nürnbergi bíróság Szabályzata és a lefolytatott eljárás a nemzetközi joggal teljesen összhangban áll. Egy-két évvel később pedig szóban és írásban egyaránt tagadta ezt az álláspontot és követelte, hogy vizsgálják felül az életben hagyott háborús főbűnösök és a Nemzetközi Katonai Bíróság ítélete szellemében az egyes országokban a háborús bűnösök ellen hozott ítéleteket.

A mentési akciók eredményeként már 1948-tól megkezdték a háborús bűnösök miatt elítélt fasiszták szabadonbocsátását és ma már ezek a

volt náci vezetők: bankárok, gyárosok, diplomaták, magasrangú katonatisztek egyre nagyobb befolyásra tesznek szert, egyre több vezető pozíciót foglalnak el különösen a felállítandó új Wehrmachtban.

A nürnbergi per hatalmas jelentőségét nemcsak nemzetközi jogi szerepe adja meg, hanem az is, hogy jelentős állomás a népek békés együttműködése terén. Nemcsak első ízben hoztak létre olyan nemzetközi bíróságot, mely ítéletet mondott a militarista állam felett, mely elítélte az emberiség és a béke elleni bűntetteket, az agressziót, hanem figyelmeztetés is azok számára, akik valaha is új, pusztító, agresszív háború kirobbantására szövetkeznek. A Nemzetközi Katonai Bíróság ítélete kimondja, hogy az agresszív háború indítása — nemzetközi bűntett, az elképzelhető legsúlyosabb bűncselekmény.

Tanulságos olvasmány számunkra ez a könyv, mert feleleveníti a faszizmus elleni háború eseményeit, amelyeket sohasem szabad elfelejtenünk. Még sokkal tanulságosabb lenne azonban, ha azok a személyek és csoportok is olvasgatnák e per iratait és vádbeszédeit, akik nem okultak a náci főbűnösök dicstelen sorsából és új háború kirobbantásán meszterkednek. Megtanulhatnak belőle, hogy a népek nem fogják tűrni, hogy esztelen módon ismét borzalmakat, vért és pusztulást hozzanak nyakunkra; a náci rabságból megmenekült embermilliók nem felednek és megtorlásuk a háborús bűnösökkel szemben mindenkor kérlelhetetlen lesz.

R. G.